

ga sveta in poskusi tako dolgo nadaljevati, dokler se ni ugotovila priležna podlaga za dolično ozemlje.

Obseg vinograda »Bürgerspitala« je 63 ha in drž. domene »Juliuspitala« pa 83 ha. Zasajen je po največ s silvancom in deloma z mozel-rizlingom, ki je v rasti močnejši in rodovitnejši nego renski rizling, toda kvaliteta je slabša.

Moški dobe od ure 45, ženske pa 35 pfenigov plače.

Predpoldan sem si ogledal kleti »Juliuspitala« pod vodstvom kmetijskega svetnika g. Hefnerja. Prešnica je moderno opremljena, kipilnica z vročevodno kurjavo, velike vinske kleti, ki vsebujejo nad 5000 hl vina.

Vino se tu goji za buteljke, ki se polni v takozvane »butarice« (Bocksbeutel) z vsebino 0,7 l in pridejo kot take v promet.

Vršila se je tudi vinska pokušnja in sicer letniki 1921—1924. Vina so podobna našim, posebno silvanec; v splošnem so vina dobro gojena.

Popoldne se je okušalo vino pod vodstvom kmetijskega svetnika g. Nöglerja v »Bürgerspitalu«. Ta vina so še boljša; letnik 1921 (izbor) prekaša onega v Geisenheimu.

V celoti sem dobil utis, da obe vzorno vzdržani domeni stojita pod spretnim vodstvom.

24.—25. julija 1925.

sem se vračal iz Würzburga na Duma. Popoldne dospel še v višjo vinarsko in sadjarsko šolo v Klosterneuburgu. Tu me je prijazen sprejel g. dvorni svetnik ravnatelj dr. Linsbauer, ki mi je radevolje razkazal vse učne prostore, laboratorije, prešnico in kleti.

Celokupen ustroj tega zavoda je dober, oviran je v njem le v toliko, ker je denarno premalo podprt. Zavodove nasade mi je razkazoval slučajno navzoči vodja državnih matičnjakov g. Bergmaier.

Trsnica je slaba, matičnjak je še v precej dobrem stanju in vinograd je zdrav, toda rez in poletno opravilo vinograda je pomanjkljivo. V tehničnem oziru sem ravno tu več pričakoval.

27. julija 1925:

V Langenloisu — Krems sem si ogledal pod vodstvom gg. ravnatelja Weigla in nadzornika Bauerja vinograde niž. av. kopačev (Hauer) v okolici trga Langenloisa, ki je bil pred kratkim povzdignjen v mesto in se je tozadevna slavnost vršila v zvezi s kmetijsko-obrtno razstavo.

Pri gg. Fischerju (Hauer) v Haindorfu in vinotrzcih v Langenloisu sem si ogledal prešnice in vinske kleti, ko prideš v podzemski rov, od katerega se kletni prostori odcepijo na več strani (krajevni običaji).

Trtni nasadi sestoje po večini iz zelenega veltlinca, rdečega vrha in silvanca. Vinogradi se vzgledno obdelujejo; škropljenje se je vršilo 6—9 krat z 1—2% raztopino galice ter trikrat žveplalo. Trte so popolnoma zdrave. Zemlja je naplavna to je iz glin, apna in peska (Löss).

V Langenloisu je tudi viničarska šola, in sicer je nastavljena začasno v tamošnji meščanski šoli. Šolska doba je enoletna. Sprejemajo se v isto 18 letni in starejši sinovi kopačev (Hauersöhne). Tudi tu se mi je nudilo, kar zadeva vinarstvo — mnogo zanimivega.

28. julija 1925.

Ogled vinogradov v Nussdorfu pod vodstvom g. Bergmaierja. Predvsem se je ogledal državni matičnjak, ki sestoje po večini iz berlandiere × riparije 5 BB in je eden najlepših matičnjakov. Iz tega matičnjaka se odda po 200 komadov ključev kopačem in vsak vinogradnik si mora sam pri vinogradu nasaditi mal matičnjak ter sam cepljenje vzgajiti in vinograd zasadi. Na ta način se lahko tudi mali posestnik ponaša s svojim lastnim pridelkom.

Razdalja trsa je 0,9 × 0,9 m ali pa 1 × 0,8 m. Nasadi sestoje po večini iz zelenega ali rdečega veltlinca, laškega rizlinga, silvanca, neuburgerja, rizlinga in malo sive portugalka.

Donos se računa na en joh 20—30 hl. Dnine so: moški 60—65.000 a. K in 1 in pol litra pijače, ženske 50—55.000 a. K in 1 in pol litra pijače pri 12 do 13 urnem delu, dočim pri 10 urnem delu odpade pijača. V soboto popoldne imajo omožene ženske pri celodnev nem plačilu prosto, da si opravijo svoje hišno delo.

V višjih legah, kjer vsebuje zemlja do 78% apnenca, so se sadile raznovrstne francoske podlage tudi berlandiere × riparija 5 BB, 27 B, 127, 125 a in 18 B. Razen berland. × rip. 5 BB so postale vse druge vrste klorotične in so se polagoma posušile. 5 BB se je dalje krepko razvijala in njen les je dobro dozorel vsako jesen. Imel sem priliko se prepričati na licu mesta, da so nasadi — cepljeni na 5 BB nenavadno močnejši od onih, na drugih podlagah cepljenih.

V 30 letnih vinogradih so se pojavile pred 6 leti prazna mesta. Tu so se dosadile cepljenke na 5 BB in čez 6 let so postale to mnogo močnejše nego so stare trte — kar je jasen dokaz, da je Koberjeva podlaga 5 BB najboljša za tamošnjo zemljo; pri nas bi se morala ista preizkusiti.

29. julija 1925.

V Gradcu sem posetil Zadružno klet, ki je v vsem prav dobro opremljena. Vina so pod vodstvom gospoda Trumerja v splošnem prav dobro gojena in so čistega okusa. Nakupna cena vin je 12—14.000 a. K, prodajna cena pa 17—23.000 a. K za liter. Buteljčno vino a 0,7 l se prodaja od 15.000 a. K naprej.

Bil sem tudi v kmetijski šoli v Grottenhofu, čiji predstojnik je g. dvorni svetnik ravnatelj Jentsch. V tem zavodu je po večini zastopano poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo in vrtnarstvo, medtem ko zavzame vinograd le malo parcelo tega posestva — miniatura učnim svrham. V ostalem je vse v smotreni razvrstitvi in napravi vsled tega na človeka najboljši utis.

30. in 31. julija 1925.

Zadnja moja postojanka je bila v Silberbergu pri Lipnici v deželni sadjarski in vinarski šoli.

Od leta 1893 bivša deželna viničarska šola je postala v novembru 1918 deželna sadjarska in vinarska šola. Šolska doba traja tu od 15. januarja do 15. decembra.

Pod vodstvom gg. ravnatelja Brüdersa in strokovnega učitelja Schlagerja smo si ogledali vse nasade in prostore za opremo, kakor tudi pokušali dobro gojena sortna vina.

V poskusnem vinogradu se je škropilo 4 krat in 2 krat žveplalo. Isti se vzorno neguje in je brez vsake bolezni. Trtni nasad sestoje iz belega burgundca, rulanca, traminca, rizlinga, laškega rizlinga, orllieberja, muškata-silvanca, muškata-damascenca, zlahtnine, modre portugalka, frankinje, črnega burgundca, barvarice in Trummerjevega sortimenta — cepljen na riparijo, rup. št. 9, rup. du Lot, in solonis.

V matičnjaku se neguje razen rip. Portalis in rup. št. 9 še berlandiere × rip. 5 BB. Kar se tiče zadnje imenovane podlage se dosedaj še ne more z gotovostjo konstatirati ali bo uspevala ali ne. Tudi ta zavod je v najlepšem redu in vse kulture v najboljšem stanju.

Končno bodi izražena iskrena zahvala vsem učnim zavodom, vinogradnikom in kletarjem za vsa prijazna pojasnila, zlasti pa še posebno poljedelskemu ministrstvu za blagohotno subvencijo, ki mi je s tem omogočilo to zanimivo vinarsko poučno potovanje.

olitični ogled.

DRŽAVA SHS.

V Beogradu že precej časa vsak dan čakajo na Pašičevo vrnitev. Tudi Radič je prišel v Beograd, govoril je veliko manj kot poprej, ker ni imel poslušalcev, a še vedno več kot preveč. O svojem vstopu v vlado in sicer na podpredsedniško mesto je govoril kot o gotovi stvari. Pašiča pa ni pričakal. Ker ob povratku v Zagreb ni dajal nobenih izjav, se sklepa, da je slabo glede njegovega vstopa v vlado in da zaenkrat še ne bo nobenih sprememb.

Skupščinsko zasedanje.

Iz krogov skupščinskega predsedstva prihaja obvestilo, da se skliče narodna skupščina 17. ali najpozneje 18. na dvadnevno izredno zasedanje. Redno se odpravi dne 20. t. m. s kraljevim ukazom. Narodna skupščina ima v rednem zasedanju predvsem izvoliti novo skupščinsko predsedstvo. Zatrjujejo, da se prvo podpredsedniško mesto odstopi radičevcem kakor tudi dve tajniški mesti.

Finančni odbor

se je sestel v ponedeljek. Poslanec dr. Kulovec je zahteval od finančnega ministra pojasnilo, kako to, da plačuje Slovenija za 100 odstotkov več, kot je predpisano v proračunu. Znana okrožnica finančnega delegata v Ljubljani, ki podžiga davčne uradnike k še bolj ostremu iztirjevanju, je znamenje, da je Slovenija postavljena v izjemnem položaju in da pri nas ne velja nobena pravica več. Dr. Kulovec vprašuje finančnega ministra, kaj sodi o znani okrožnici in kaj namerava ukreniti, da se takoj odstranijo neznosne krivice, ki jih trpi Slovenija pod sedanjim režimom.

Finančni minister je takoj odgovoril in izjavil, da je on naročil dr. Savniku, da naj poostri davčno prakso, češ, da je opazil, da prihaja iz Slovenije nekoliko manj davkov kakor poprej. Minister je še trdil, da je Slovenija polna raznih podjetij in da je tako čisto prav, če več plača.

V GRČIJI

delajo generali zopet revolucijo. Vladni predsednik Pangalos je proglasil obsedno stanje nad celo državo, ker je vodstvo republikanske unije izdalo proglašeno ljudstvo proti vladni samovolji. General Pangalos je potom republikanske unije prišel na vlado, sedaj se bo pa najbrž oklenil monarhistov.

NEMCIJA IN RUSIJA.

Pri zadnjih pogajanjih med Čičerinom in nemško vlado je prišlo do sporazuma za sklep trgovinske pogodbe med Nemčijo in Rusijo. Pogodba je bila podpisana v ponedeljek. Važna točka trgovske pogodbe je, da dovoljuje Nemčija Rusiji kredit v znesku 100 milijonov zlatih mark za nabavo nemških industrijskih izdelkov. Ta točka trgovske pogodbe pa ni posebno všeč Amerikancem, ki dajejo Nemčiji kredite s svoje strani. Amerikanci dolže Nemce, da posojajo od Amerike dovoljene kredite Rusiji naprej proti oderuškim obrestim. To ameriško naziranje utegne Nemčiji škodovati zlasti sedaj, ko se odpravlja predsednik nemške državne banke dr. Schacht v Ameriko, da izposluje od Amerike nove kredite za Nemčijo.

TURSKO-ANGLEŠKI SPOR.

Turški poslanik v Moskvi je imel daljšo konferenco s Karahanom, specialistom ruske vlade za vzhod. Dogovarjal se je z njim glede rusko-turškega dogovora. Karahan je baje izjavil turškemu poslaniku, da je sovjetska vlada mnenja, da mora Mosul pripasti Turčiji. Turški poslanik je nato izjavil, da Turška sicer ne želi vojne, da pa se bo z vsemi sredstvi uprla vsakemu poskusu, da se odtrga Mosul Turčiji.

Shodi naše stranke.

Shod Slovenske ljudske stranke pri Sv. Lovrencu na Pohorju se je preteklo nedeljo, dne 11. t. m., zelo lepo obnesel. Prostor gostilne g. Ozvalda so bili napolnjeni somišljenikov iz St. Lovrenca, Pušave in Brezna. Shodu je predsedoval vzgledni župan iz Cinžata g. Hauptman. Posebno mnogo je bilo na shodu delavcev. Poročilo o političnem in gospodarskem položaju je podal narodni poslanec Franjo Zebot. Zborovalci so bili pozvani, da se izjavijo, ali soglašajo s politiko in taktiko Slovenske ljudske stranke in Jugoslovanskega kluba. Vsi navzoči so brez izjeme odobrili postopanje naših zoslancev in so jim izrekli popolno zaupanje. Po shodu so ostali volilci delj časa v prijateljskem razgovoru.

Vurberg. Prav lepo zborovanje SLS smo imeli zadnjo nedeljo, dne 11. t. m. Namesto zadržanega našega poslanca Vesenjaka je govoril tajnik Kranjc. Najprej je spomnil na petletnico odcepitve koroških Slovencev in na krivice, ki se jim godijo pod Nemci na gospodarskem polju, v šoli in v cerkvi. Zborovalci so z vso odločnostjo izjavili, da hočejo koroškim bratom posvečati vedno posebno pozornost. Nato je govornik govoril o sedanjem političnem položaju. Zborovalci so izrazili Jugoslovanskemu klubu pohvalno zaupanje in prosili poslance, da se posebno zavamejo za regulacijo Drave, da se rešijo ogrožena zemljišča.

V Gornji Radgoni je SLS v nedeljo, dne 11. oktobra, priredila političen shod. Zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano, je otvoril in vodil domači č. g. župnik Anton Kocbek. Poslanec dr. Hohnjec je zborovalcem raztolmačil važnejše dogodke zunanje politike ter podal temeljito in nazorno sliko notranjepolitičnega položaja v naši državi. Na političnih, kulturnih in gospodarskih posledicah centralizma je dokazal vso neumestnost in pogubonosnost centralistične državne ureditve. Zborovalci so poslančevim izvajanjem pritrdili z vseobčnim odobravanjem ter so njemu in vsemu Jugoslovanskemu klubu izrekli popolno zaupanje s pozivom, da vztraja v borbi za avtonomijo Slovenije. V nadaljnjih resolucijah so protestirali proti nezgodnemu navijanju davčnega vijaka v Sloveniji ter proti vsiljevanju kuluka od strani vladinih organov. Za Slovenijo so zahtevali krščansko-slovensko šolo. V posebni resoluciji so se zborovalci kot zastopniki Slovencev na severno-vzhodni meji Slovenije spominjali naših slovenskih trpečih bratov, ki so pod Avstrijo, izražujoč jim svoje iskrene pozdrave z željo, da vztrajajo v težki borbi za ohranitev slovenske narodnosti, hkrati pa tudi pozivljajočo vlado, da ukrene pri vladi Avstrije ali pri Zvezi narodov vse potrebno, da se koroškim Slovincem uveljavi pravica do svobodnega narodnega kulturnega in gospodarskega razvoja, ter da izvrši vse potrebne priprave za pridružitve koroških Slovencev narodnemu telesu celokupne Slovenije, ako ne prej, vsaj ob eventualni priključitvi Avstrije nemški državi. Ob tej priliki se bo tudi na štajerskem moralna državna meja v prilog Slovincem popraviti tako, kakor to zahtevajo narodnopsna in gospodarska načela.

Savinjska dolina. V nedeljo, dne 11. t. m., je poslanec dr. Hodžar zboroval popoldne na Polzeli, popoldne pa pri St. Petru v Sav. dolini. Dobro uspela shoda sta pokazala, da je ljudstvo trdno v taboru SLS. Savinjsčani ne marajo za razne Radiče itd., marveč izrekajo povsod zaupnice dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu.

Prireditve.

Sv. Tomaž pri Ormožu. V nedeljo, dne 25. t. m., prireditve vsi popoldne po večernih pogledat lepo igro, ki jo prireditelj Orli v prostorih g. Škerleca. Predstavljala se bo igra »Deseti brat« v petih dejanjih. K obilni udeležbi pri vsakem vremenu vas vabi orlovska mladina pri Sv. Tomažu. Bog živi!

Veržej. Dekliška zveza v Veržej priredi v nedeljo, dne 25. t. m., v prostorih Marijanišča igro »Marijin dar« v 1 dejanju in »Izgubljen raj« v treh dejanjih. Začetek takoj po večernicah.

Polzela. Orlovski odsek na Polzeli priredi v nedeljo, dne 18. t. m., v dvorani g. Cimpermana dramatično predstavo. Na sporedu je »Uččenjak«, veseligr v treh dejanjih in »Anarhist«, burka v dveh dejanjih. Čisti dobiček je namenjen za knjižnico Prosvetnega društva. Prijatelji zabave in lepih knjig uljudno vabljene! Bog živi!

Ako hočete postati srečni in bogati, kupite si srečke bogate loterije Katoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami, katere stanejo samo 5 dinarjev, in lahko v srečnem slučaju z isto zadenete novo, fino politirano pohištvo iz črešnjevca lesa in sicer: 2 postelji, 2 nočni omarice, 1 omara, 1 umivalnik z zrcalom, 1 miza, 4 stoli in krasna podoba. Lahko pa tudi dobite novo šivalni stroj »Singer«, zofo in stole, 20 kg fine kave, 200 litrov bizelskega vina, vrečo fine moke, zaboj »Zlatorog« mila, klatro drv, tršno škropilnico, kolo (bicikl), daljnogled, svilene rute, čevlje, perilo, balo platna, pitane prašiča, servise itd., saj vseh dobikov je 250 v vrednosti 50.000 dinarjev. Zrebanje bo dne 8. decembra pod državnim nadzorstvom. Vse izžrebane številke se priobčijo v časopisih. Opozorja: